

สำนักงานพระธรรมทูตพุทธ

คำแนะนำและข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับ การตรวจร่างสัญญาหรือข้อตกลงในการทำนิติกรรมที่เกี่ยวกับการพัสดุ ของส่วนราชการใน บก.ทท.

ตามสั่งการของ ผบ.ทสส. ให้ สชน.ทหาร จัดทำคำแนะนำและข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจร่างสัญญาหรือข้อตกลงในการทำนิติกรรมที่เกี่ยวกับการพัสดุของส่วนราชการใน บก.ทท. เพื่อให้การทำนิติกรรมสัญญา และการตรวจร่างสัญญาของส่วนราชการใน บก.ทท. เป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีความรวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เพื่อประโยชน์ของทางราชการและเป็นธรรมต่อคู่สัญญา

สชน.ทหาร ได้สรุปปัญหาข้อขัดข้อง พร้อมกับคำแนะนำและข้อควรปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาข้อขัดข้อง

ในการตรวจร่างสัญญาของ สชน.ทหาร ที่ผ่านมา ได้มีการตรวจพบปัญหาข้อขัดข้องหลายประการที่หน่วยควรทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข กล่าวคือ

- หน่วยส่งร่างสัญญาให้ สชน.ทหาร ใช้ในการตรวจร่างเพียงชุดเดียว ซึ่งในทางปฏิบัติหน่วยจะต้องส่งร่างสัญญามาให้ สชน.ทหาร จำนวน ๒ ชุด
- หน่วยไม่ส่งเอกสารประกอบการทำสัญญามาให้ใหม่ในชั้นตรวจร่างสัญญา เช่น หนังสือรับรองการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของคู่สัญญา ฯลฯ เป็นต้น
- หน่วยส่งหนังสือรับรองการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทที่มีอายุการรับรองเกินจากนายทะเบียนเกินกว่า ๑ เดือน นับแต่วันออกหนังสือรับรองถึงวันที่ส่งมาให้ตรวจหรือวันที่ลงนามในสัญญา
- หนังสือมอบอำนาจให้ลงนามในสัญญาไม่ถูกต้อง เนื่องจากระบุว่ามอบอำนาจให้มาลงนามในสัญญากับหน่วยซึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งการมอบอำนาจให้มาลงนามในสัญญาต้องระบุว่า “ลงนามในสัญญากับ บก.ทท.”
- หนังสือมอบอำนาจให้ลงนามในสัญญาไม่ติดอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร หรือติดอากรแสตมป์ แต่ไม่ชัดเจน
- หน่วยไม่จัดทำเอกสารผนวกแนบท้ายสัญญามาให้เรียบร้อย หรือจัดทำมาให้แล้วแต่ไม่ถูกต้องคือ ไม่เข้าใจว่าเอกสารใดต้องใช้ และเอกสารใดไม่ต้องใช้ เป็นต้น

- หน่วยไม่ตรวจสอบเอกสารผนวกแนบท้ายสัญญาให้ถูกต้องตรงตามความต้องการของทางราชการ ทำให้บางครั้งมีเอกสารผนวกแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกับสัญญา
- คณะกรรมการรับและเปิดซองและคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา หรือสอบราคาไม่ตรวจสอบรายการประมาณราคาของผู้เสนอราคาให้ถูกต้อง ทำให้บางครั้งมีความผิดพลาดในการคำนวณราคา กล่าวคือ ราคาที่คำนวณได้น้อยกว่าราคารวมทำให้ ทางราชการเสียเปรียบ
- เอกสารที่คู่สัญญาจัดทำขึ้นในต่างประเทศ ไม่ได้มีการรับรองตามขั้นตอนจากเจ้าหน้าที่โนตารีพับลิก หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด ตามนัยหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๐๒๑๑/๘๓๐๔๐ ลง ๑ ต.ค.๒๕ และที่ กต ๐๒๑๑/๖๘๕๗ ลง ๑๕ ส.ค.๒๕ และ ไม่แปล โดยผู้เชี่ยวชาญที่ขึ้นทะเบียนต่อศาลยุติธรรม ส่งผลทำให้เอกสารดังกล่าวไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาได้
- หน่วยแบ่งงวดงานและการจ่ายเงินเองโดยใน TOR (Terms of Reference) หรือประกาศประกวดราคา หรือประกาศสอบราคาไม่ได้กำหนดไว้ หรือแบ่งงวดงานและการจ่ายเงินไม่เหมาะสม เช่น มีจำนวนเนื้องานหรือราคาส่งของที่ส่งมอบน้อยกว่าจำนวนเงินที่จ่ายในแต่ละงวด หรือมีการกำหนดงวดงานและการจ่ายเงินในลักษณะเป็นการจ่ายเงินล่วงหน้า เป็นต้น
- หน่วยดำเนินการส่งร่างสัญญามาให้ตรวจล่าช้าจนบางครั้งล่วงเลยกำหนดเวลายื่นราคาของผู้เสนอราคา และไม่ได้ขอขยายระยะเวลายื่นราคาออกไปถึงวันลงนามในสัญญา ซึ่งอาจทำให้ผู้เสนอราคายกมาเป็นเหตุไม่มาทำสัญญาได้
- เมื่อหน่วยมีการต่อรองราคากับผู้เสนอราคาจนมีการลดราคาให้แล้ว แต่ไม่บันทึกในใบเสนอราคาว่า ลดราคาให้ในรายการใด ทำให้มีปัญหาในการคิดค่าปรับ
- TOR หรือประกาศประกวดราคา หรือประกาศสอบราคา ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาการรับประกันและการแก้ไขความชำรุดบกพร่องไว้
- การกำหนดค่าปรับไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่มีระบุไว้ใน TOR หรือประกวดราคาหรือประกาศสอบราคา
- ร่างสัญญาของหน่วยมีข้อความผิดพลาด และวรรคตอนไม่ถูกต้อง

**๒. ในการทำนิติกรรมสัญญาของส่วนราชการ บก.ทท. และการส่งร่างสัญญาให้
สธน.ทหาร ตรวจสอบ ให้ปฏิบัติตามคำสั่ง ทท.(เฉพาะ) ที่ ๒๕๗/๕๒ ลง ๕ มิ.ย. ๕๒ เรื่อง มอบอำนาจ
หน้าที่ทำการแทนและสั่งการเกี่ยวกับการทำนิติกรรม และการจัดการทางคดีของ ผบ.ทสส. ในนาม ทท.
และ บก.ทท. กล่าวคือ**

๒.๑ กรณีวงเงินอยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นมี นชน.

ให้ทำสัญญาได้เลย โดยไม่ต้องส่งร่างสัญญาไปให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบร่างอีก

๒.๒ กรณีวงเงินอยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการใด และส่วนราชการนั้นไม่มี
นชน. หรือกรณีวงเงินเกินอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการใด ไม่ว่าส่วนราชการนั้นจะมี นชน.หรือไม่
ให้ส่งร่างสัญญาไปให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบร่างทุกกรณี

๓. รูปแบบสัญญา

๓.๑ **หลัก** ให้ส่วนราชการใน บก.ทท. ทำสัญญาโดยใช้รูปแบบสัญญาตามตัวอย่างสัญญา
ที่ กวพ. กำหนดท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
ข้อ ๑๓๒

๓.๒ ข้อยกเว้น

๓.๒.๑ กรณีส่วนราชการใน บก.ทท. จำเป็นต้องทำสัญญาที่มีข้อความหรือรายการ
แตกต่างไปจากตัวอย่างสัญญาที่ กวพ. กำหนด โดยยังคงสาระสำคัญไว้และไม่ทำให้ทางราชการ
เสียเปรียบ หากส่วนราชการนั้นๆ มี นชน. ก็ให้กระทำสัญญาได้ตามวงเงินในอำนาจของหัวหน้า
ส่วนราชการที่ได้รับมอบอำนาจจาก ผบ.ทสส. แต่หากเกรงว่าสัญญาจะเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ
ก็ให้ส่งร่างสัญญาให้ สธน.ทหาร พิจารณาก่อนและหากส่วนราชการนั้นๆ ไม่มี นชน. ต้องส่ง
ร่างสัญญาให้ สธน.ทหาร พิจารณา

๓.๒.๒ กรณีส่วนราชการใน บก.ทท. ไม่อาจทำสัญญาให้เป็นไปตามตัวอย่างสัญญาที่
กวพ. กำหนด และจำเป็นต้องร่างขึ้นใหม่ ให้ส่วนราชการนั้นๆ เสนอเรื่องให้ สธน.ทหาร เพื่อส่ง
ร่างสัญญานั้นให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาก่อนทุกกรณี แต่หากเป็นสัญญาที่เคยผ่านการพิจารณา
ของสำนักงานอัยการสูงสุดมาแล้ว หากส่วนราชการนั้นๆ มี นชน. ก็ให้กระทำสัญญาได้ตามวงเงินใน
อำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับมอบอำนาจจาก ผบ.ทสส. โดยไม่ต้องเสนอ สธน.ทหาร เพื่อส่ง
ร่างสัญญานั้นให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาอีก แต่หากส่วนราชการนั้น ไม่มี นชน. หรือกรณีวงเงิน
เกินอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการใด ไม่ว่าส่วนราชการนั้นจะมี นชน.หรือไม่ก็ตาม
ต้องส่งร่างสัญญาให้ สธน.ทหาร พิจารณาก่อน

๔. ข้อเสนอแนะและข้อปฏิบัติในการทำสัญญาของส่วนราชการใน บก.ทท. และการส่งร่างสัญญาให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบ

เนื่องจากการทำสัญญาและตรวจร่างสัญญา จำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไขข้อกำหนด TOR คุณลักษณะเฉพาะของสิ่งอุปกรณ์ แคลตตาล็อก แบบรูปและรายการละเอียด ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ของทางราชการมาเป็นฐานในการทำสัญญาและตรวจร่างสัญญา เพื่อให้สัญญามีความสมบูรณ์ตรงตามเจตนาหรือความต้องการของคู่สัญญา หากหน่วยปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ในเอกสารดังกล่าวแล้วเมื่อสัญญามีผลผูกพันต่อกัน อาจเกิดความเสียหายกับทางราชการได้

สธน.ทหาร จึงมีข้อ เสนอแนะและข้อควรปฏิบัติ ให้กับส่วนราชการใน บก.ทท. กล่าวคือ

๔.๑ ในขั้นตอนเสนอความต้องการ และการดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนก่อนที่จะมีการทำสัญญาของส่วนราชการใน บก.ทท. หรือก่อนการส่งร่างสัญญาให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบ มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

๔.๑.๑ ในการจัดทำข้อกำหนดหรือเงื่อนไขการประกวดราคา TOR จะต้องระบุความจำเป็นและคุณลักษณะของพัสดุที่ต้องการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจน ข้อความที่ระบุจะต้องไม่กำกวม ทั้งในเรื่องของเหตุผลและความจำเป็น วงเงินจัดหา ขอบเขตการดำเนินงานหรือความต้องการ สิ่งของ ระยะเวลาการดำเนินงานหรือส่งมอบสิ่งของ เงื่อนไขในการส่งมอบและตรวจรับงานหรือ สิ่งของ หลักประกันสัญญา (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฯ ข้อ ๑๔๑และ๑๔๒) การรับประกันความชำรุดบกพร่อง (ตามมาตรฐานของงานหรือสิ่งของหรือความประสงค์ของทางราชการ) ค่าปรับ (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฯ ข้อ ๑๓๔) การจ่ายเงินล่วงหน้า (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ ข้อ ๖๘ – ๗๐) รายการแบ่งงวดการจ่ายเงิน(ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนเงินงานหรือสิ่งของ และต้องไม่ทำให้ทางราชการเสียเปรียบ) เป็นต้น

๔.๑.๒ ในการจัดทำประกาศประกวดราคา และประกาศสอบราคา หน่วยจะต้องร่างประกาศให้มีเนื้อหาสาระ ตลอดจนเงื่อนไขสำคัญๆ ตามตัวอย่างประกาศที่ กวพ.กำหนดท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฯ โดยเฉพาะประกาศประกวดราคาจะต้องมีเงื่อนไขข้อกำหนดสอดคล้องกับ TOR ตามที่ได้รับอนุมัติ

๔.๑.๓ คณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา และเจ้าหน้าที่พัสดุจะต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฯ ด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ โดยเฉพาะการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา คุณลักษณะเฉพาะ แคลตตาล็อก แบบรูปและรายการละเอียด จะต้องให้ถูกต้องตรงตามข้อกำหนดเงื่อนไขใน TOR หรือ ประกาศประกวดราคาหรือประกาศสอบราคา และถูกต้องตรงตามความต้องการของทางราชการ

๔.๒ ในขั้นตอนการทำสัญญาของส่วนราชการใน บก.ทพ. หรือการส่งร่างสัญญาให้
สธน.ทหาร ตรวจร่าง ซึ่งเป็นขั้นตอนหลังจากมีการดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง จนได้ผู้เสนอราคา
ที่จะมาเป็นคู่สัญญาต่อทางราชการ มีข้อควรปฏิบัติในการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๔.๒.๑ ในตัวเรื่องจะต้องมีอนุมัติความต้องการ อนุมัติหลักการ เอกสารรายละเอียดที่
เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง อนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง และอนุมัติส่งจ่ายงบประมาณ **ฉบับ**
หนึ่ง ในขั้นตอนการส่งร่างสัญญาไปให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบสามารถส่งร่างสัญญาพร้อม
เอกสารหรือสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาให้ตรวจร่างในระหว่างรอการอนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง
หรืออนุมัติส่งจ่ายงบประมาณจากผู้มีอำนาจก่อนได้ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการทำสัญญาผูกพันต่อ

๔.๒.๒ เอกสารที่จะจัดทำเป็นผนวกแนบท้ายสัญญา เช่น ข้อกำหนดและเงื่อนไข
TOR คุณสมบัติเฉพาะ แบบรูป รายการละเอียด แคตตาล็อก รายการแสดงปริมาณงานและใบเสนอ
ราคา เป็นต้น ขอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ
ของทางราชการ เนื่องจากเป็นเอกสารสำคัญอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

๔.๒.๓ เอกสารประกอบการทำสัญญา จะต้องเป็นเอกสารชุดใหม่ที่ไม่ใช่ชุดที่ใช้ใน
ขั้นดำเนินการวิธีจัดซื้อจัดจ้าง เช่น หนังสือรับรองการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท หนังสือ
บริคณส์สนธิ หนังสือรับรองตราสำคัญของบริษัท หนังสือการแสดงผลการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท
หรือทะเบียนพาณิชย์ ใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.๒๐) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนา
ทะเบียนบ้านของกรรมการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้รับมอบอำนาจ (ถ้ามี)

กรณีมีการมอบอำนาจให้มาลงนามในสัญญา หนังสือมอบอำนาจจะต้องระบุข้อความ
ว่าให้มาลงนามในสัญญากับ บก.ทพ. ไม่ใช่ส่วนราชการใน บก.ทพ. เพราะไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และติดอากรแสตมป์ให้ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร
(มอบอำนาจให้ทำกิจการอย่างเดียวติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท ถ้ามอบอำนาจให้ทำกิจการหลายอย่างติด
อากรแสตมป์ ๓๐ บาท)

๔.๒.๔ กรณีผู้เสนอราคาทำสัญญาจัดตั้งนิติบุคคลร่วมกันทำงานในลักษณะ
“กิจการค้าร่วม” (Consortium Agreement) ในร่างสัญญาจะต้องมีเงื่อนไขให้นิติบุคคลดังกล่าวร่วมกัน
รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และกำหนดไว้เป็นคุณสมบัติของผู้เสนอราคาใน TOR ด้วย

๔.๒.๕ ในการส่งร่างสัญญาไปให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบนั้น ขอให้หน่วย ส่งร่างสัญญา
จำนวน ๒ ชุด เพื่อใช้ในการตรวจร่าง ๑ ชุด และใช้เป็นต้นฉบับตรวจร่างคืนหน่วย ๑ ชุด

๕. ข้อเสนอแนะและข้อปฏิบัติหลังจาก สธน.ทหาร ตรวจร่างสัญญาเสร็จ และส่งคืนส่วน

ราชการใน บก.ทท.แล้ว มีดังนี้

๕.๑ ขอให้หน่วยพิมพ์ข้อความให้ถูกต้องตามร่างสัญญาที่ สธน.ทหาร ได้ตรวจแก้ไข และผู้ตรวจร่างสัญญาได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ และให้ตรวจสอบ พร้อมกับกรอกข้อความในช่องที่ทำเครื่องหมายคำถามในร่างสัญญาให้ถูกต้องครบถ้วน

๕.๒ ให้หน่วยตรวจสอบและจัดทำเอกสารผนวกแนบท้ายสัญญาให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามที่ระบุไว้ในสัญญา พร้อมทั้งลงลายมือชื่อรับรองว่าเป็นเอกสารที่ต้องตรงตามความต้องการของทางราชการแล้วให้คู่สัญญาและพยานลงลายมือชื่อในเอกสารผนวกแนบท้ายสัญญาไว้เป็นหลักฐาน

๕.๓ ให้หน่วยขอหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และหนังสือรับรองตราสำคัญของคู่สัญญาที่นายทะเบียนออกให้ฉบับที่มีอายุการรับรองไม่เกิน ๑ เดือน นับแต่วันออกหนังสือรับรองถึงวันลงนามในสัญญาจากคู่สัญญา โดยให้นำมามอบให้ก่อนหรือในวันทำสัญญา เพื่อตรวจสอบสภาพของคู่สัญญาให้เป็นปัจจุบัน

๕.๔ ให้หน่วยขอหลักประกันสัญญาเป็นจำนวนเงินตามที่ทางราชการกำหนดจากคู่สัญญา ให้เรียบร้อยก่อนหรือในวันลงนามในสัญญา หากหลักประกันสัญญาเป็นหนังสือค้ำประกันหรือเช็คของธนาคารให้ตรวจสอบความถูกต้องของผู้มีอำนาจลงนามในหลักประกันว่าได้รับมอบอำนาจจากธนาคารให้เป็น ผู้ลงนามในหลักประกันหรือไม่ และให้แนบบนหนังสือมอบอำนาจของธนาคารไว้กับหลักประกันดังกล่าวด้วย

๕.๕ กรณีเป็นสัญญาจ้างที่มีวงเงินเกิน ๒๐๐,๐๐๐.-บาท ให้ผู้รับจ้างชำระค่าอากรเป็นตัวแทนการติดอากรแสตมป์ให้ครบถ้วนตามประมวลรัษฎากร (ในอัตรา ๑ บาท ต่อจำนวนเงินค่าจ้าง ๑,๐๐๐.- บาท) แล้วแนบบนหลักฐานการชำระค่าอากรไว้กับสัญญา ถ้าวางเงินไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐.- บาท ให้ติดอากรแสตมป์ในสัญญาได้เลย ส่วนสัญญาซื้อขายและสัญญาเช่า ไม่ต้องเสียค่าอากรแสตมป์

๕.๖ ก่อนลงนามในสัญญา ให้หน่วยตรวจสอบข้อมูลล่าสุดจากกระทรวงการคลังว่าคู่สัญญามีได้ถูกทางราชการสั่งให้เป็นผู้ที่ทำงาน

๕.๗ เมื่อมีการลงนามในสัญญาแล้ว ให้หน่วยส่งสำเนาสัญญาให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและกรมสรรพากร ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันลงนามในสัญญา (เฉพาะสัญญาที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ฯ ข้อ ๑๓๕) และให้จัดส่งสำเนาสัญญาที่ลงนามเรียบร้อยแล้วให้ สธน.ทหาร ตรวจสอบและเก็บไว้เป็นหลักฐาน จำนวน ๑ ชุด

๖. ข้อเสนอแนะและข้อปฏิบัติในการบริหารสัญญา

เมื่อสัญญามีผลผูกพันต่อกันแล้ว คู่สัญญาย่อมมุ่งหวังที่จะให้การบริหารสัญญา สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยตามเงื่อนไขในสัญญา โดยไม่มีการเลิกสัญญา การปรับ การขยาย เวลาทำการตามสัญญา หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา แต่ในทางปฏิบัติอาจไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง เนื่องจากมีปัจจัยแวดล้อมมากระทบ เช่น มีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ หรือเหตุสุดวิสัย หรือเหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย เป็นต้น สธ.ทท. จึงมีข้อเสนอแนะและข้อปฏิบัติในการบริหารสัญญาให้เป็นตามระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ เป็นธรรมต่อคู่สัญญา และป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่อาจต้องรับผิดชอบในทางละเมิดหรือ ทางวินัย ดังนี้

๖.๑ การบริหารสัญญา ให้ส่วนราชการใน บก.ทท. ที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายปฏิบัติตาม คำสั่ง ทท. (เฉพาะ) ที่ ๒๕๙/๕๒ ลง ๕ มิ.ย. ๕๒ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่ทำการแทนและสั่งการ เกี่ยวกับการทำนิติกรรม และการจัดการทางคดีของ ผบ.ทสส. ในนาม ทท. และ บก.ทท. กล่าวคือ

๖.๑.๑ เรื่องการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับนิติกรรมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการพัสดุฯ หน่วยย่อมมีอำนาจสั่งการได้โดยไม่จำกัดวงเงินตามสัญญา เช่น การสงวนสิทธิ เรียกร้องต่างๆ การบอกเลิกสัญญา การรับหลักประกันสัญญา การปรับตามสัญญา การคืนเงินค่าปรับ รับทราบการโอนสิทธิเรียกร้อง การออกหนังสือรับรองผลงาน เป็นต้น สำหรับกรณีที่วงเงินเกินอำนาจ ของหัวหน้าส่วนราชการ เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้วให้รายงาน ผบ.ทสส. ทราบต่อไป

๖.๑.๒ เรื่องการขยายระยะเวลาทำการหรือส่งมอบสิ่งของตามสัญญา หรือการงดหรือ

ลดค่าปรับตามสัญญา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๕ หน่วยย่อมมีอำนาจ สั่งการได้ภายในวงเงินไม่เกินตามที่ได้รับมอบอำนาจจาก ผบ.ทสส. แต่ถ้าวงเงินเกินอำนาจหัวหน้า ส่วนราชการนั้น ต้องเสนอเรื่องให้ สธ.ทท. เพื่อพิจารณาก่อนนำเรียน ผบ.ทสส. ซึ่งมอบอำนาจให้ รอง ผบ.ทสส. (สายงานด้านส่งกำลังบำรุงและงบประมาณ) พิจารณาสั่งการแทนได้ตามคำสั่งดังกล่าว อนึ่ง การดำเนินการต่าง ๆ ตามข้อ ๖.๑.๑ และ ๖.๑.๒ ถ้าส่วนราชการใน บก.ทท. ไม่มี นรช. ต้องเสนอเรื่องพร้อมเรื่องเดิมให้ สธ.ทท. พิจารณาทุกกรณี

๖.๑.๓ เรื่องการขยายระยะเวลาทำการหรือส่งมอบสิ่งของตามสัญญา หรือการงดหรือ

ลดค่าปรับตามสัญญา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๕ เป็นเรื่องที่ทาง ราชการยอมผ่อนเวลาชำระหนี้ให้แก่คู่สัญญา ถือเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียว เมื่อทางราชการเห็นสมควร อนุมัติ ก็ไม่ต้องทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญาแต่อย่างใด เพียงให้ผู้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาทำการหรือ ส่งมอบสิ่งของตามสัญญา หรือการงดหรือลดค่าปรับตามสัญญาของผู้มีอำนาจ ประกอบสัญญาไว้เป็น หลักฐานเท่านั้น หน่วยจึงไม่ทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญาแต่อย่างใด

๖.๑.๔ เรื่องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๖ หน่วยย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติทุกกรณีไม่ว่าวงเงินจะอยู่ในอำนาจหรือไม่ เนื่องจากเป็นอำนาจของ ผบ.ทสส. ซึ่งมอบอำนาจให้ รอง ผบ.ทสส. (สายงานด้านส่งกำลังบำรุงและงบประมาณ) พิจารณาสั่งการแทนได้ตามคำสั่งดังกล่าว หน่วยต้องเสนอเรื่องให้ สชน.ทหาร พิจารณาพร้อมส่งร่างข้อตกลงต่อท้ายสัญญาแนบมาพร้อมกับเรื่องเดิมทั้งหมด โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติเช่นเดียวกับขั้นตอนการส่งร่างสัญญาให้ สชน.ทหาร ตรวจสอบ ดังกล่าวข้างต้น

๖.๑.๕ ในการขยายระยะเวลาทำการหรือส่งมอบสิ่งของตามสัญญา หรือการงดหรือลดค่าปรับตามสัญญา และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ฯ ดังกล่าว หน่วยต้องให้คณะกรรมการตรวจการจ้างหรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เป็นผู้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหัวหน้าส่วนราชการ ตามหนังสือที่ นร(กวพ) ๑๐๓๕/ว๑ ๑๕๔๘ ลง ๑๓ ธ.ค.๕๓ นอกจากนี้ยังต้องผ่านการพิจารณาจาก นรช.ของหน่วย รวมทั้งหน่วยต้องมีความเห็นในเบื้องต้นก่อนหากเป็นกรณีที่ต้องส่งเรื่องให้ สชน.ทหาร พิจารณา

๖.๑.๖ ในการบริหารสัญญา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ควบคุมงาน คณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ มีส่วนสำคัญยิ่งในการควบคุมกำกับดูแล ให้การบริหารสัญญาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย หากมีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการตามสัญญาอันจะเป็นเหตุนำมาซึ่งการ ขยายระยะเวลาทำการหรือส่งมอบสิ่งของตามสัญญา หรือการงดหรือลดค่าปรับตามสัญญา หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา แล้ว เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะต้องบันทึกเหตุการณ์ไว้เป็นหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา เช่น รายงานประจำวันของผู้ควบคุมงาน บันทึกสั่งการให้หยุดงานทั้งหมดหรือบางส่วน บันทึกการส่งมอบพื้นที่ล่าช้า หนังสือสงวนสิทธิของคู่สัญญา รายงานประจำวันของสถานีตำรวจ หากเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นในต่างประเทศ ต้องผ่านการรับรองตามขั้นตอนจากเจ้าหน้าที่โนตารีพับลิก หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด ตามนัยหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๐๒๑๑/๘๓๐๔๐ ลง ๑ ต.ค.๒๘ และที่ กต ๐๒๑๑/๖๘๕๗ ลง ๑๕ ต.ค.๒๘ และแปลโดยผู้เชี่ยวชาญที่ขึ้นทะเบียนต่อศาลยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

๖.๑.๗ ในการพิจารณาสาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการบริหารสัญญา ว่ามีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ หรือเหตุสุดวิสัย หรือเหตุเกิดจากเหตุการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๕ และมีจำนวนวันที่เสียไปจริงกี่วัน หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเป็นความจำเป็น โดยไม่ทำให้ทางราชการต้องเสียประโยชน์หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่ต้องมองเห็นขอคณะกรรมการตรวจการจ้าง

หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคของหน่วยให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของหัวหน้าส่วนราชการ

หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาดังกล่าวมีความจำเป็นต้องเพิ่มหรือลดวงเงินหรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาส่งมอบของหรือระยะเวลาในการทำงาน ให้หน่วยตกลงกับคู่สัญญาพร้อมกันไป ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๖ วรรคสอง

๖.๑.๘ เมื่อครบกำหนดส่งมอบพัสดุตามสัญญา ให้หน่วยรีบแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญาจากคู่สัญญาและเมื่อคู่สัญญาได้ส่งมอบพัสดุ ให้หน่วยบอกสงวนสิทธิการเรียกค่าปรับในขณะที่รับมอบพัสดุไว้ด้วย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๔ วรรคท้าย

๖.๑.๙ การขยายระยะเวลาทำการหรือส่งมอบสิ่งของตามสัญญา หรือการงดหรือลดค่าปรับตามสัญญา เป็นเรื่องที่มีการอนุมัติก่อนการตรวจรับงานหรือตรวจรับสิ่งของแต่หากมีการส่งมอบงานหรือตรวจรับสิ่งของแล้ว เป็นเรื่องการอนุมัติให้งดหรือลดค่าปรับ

๖.๑.๑๐ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา จะต้องกระทำก่อนการตรวจรับงานหรือตรวจรับสิ่งของ หากมีการส่งมอบงานหรือตรวจรับสิ่งของแล้ว ไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาได้

๖.๑.๑๑ กรณีคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญา หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้หน่วยพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญา เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการ โดยไม่มีเงื่อนไข ๗ ๗ ทั้งสิ้น ให้หน่วยพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๓๘ อย่างไรก็ตามการบอกเลิกสัญญา เป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียว เมื่อบอกเลิกสัญญาไปแล้ว จะถอนไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖ ดังนั้น ก่อนบอกเลิกสัญญาต้องพิจารณาให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงผลได้ผลเสียต่อทางราชการ และคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อคู่สัญญาด้วย

๗. ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำนอกอำนาจหน้าที่ ย่อมมีโทษตาม ข้อ ๑๐ ของระเบียบดังกล่าว และอาจต้องรับผิดชอบละเมิด ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๕ อีกด้วย

สำนักงานพระธรรมมูญทหาร

ตรวจถูกต้อง

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

พ.อ.

(ทนงค์ ลีพหาคาญจน์)

หน.กนท.สธ.น.ทหาร รักษาราชการ

ผอ.กนท.สธ.น.ทหาร

ต.ก.๕๓